

Presenting a Green Supply Chain Management Model for Iran's Sports Facilities Services

Siamak Salehfarajzadeh

PhD student of Sports Management, University of Tabriz, Tabriz, Iran.

Mohammad Rasoul Khodadadi *

Associate professor of Sports Management, University of Tabriz, Tabriz, Iran.

Yaghoob Badriazarin

Professor of Sports Management, University of Tabriz, Tabriz, Iran.

Abstract

The current research was conducted with the aim of Presenting a green supply chain management model for Iran's sports facilities services. This research was an interpretative, applied and qualitative type of grounded theory with Glaser approach, which was carried out in a field-library form. The target population of this research was professors, specialists, experts and activists who had research or executive experience in the field of supply chain management and sports facilities management, and 19 of them were interviewed using the snowball method and considering the principle of theoretical saturation. Semi-structured interview was used to collect data in this research and data analysis was done in two ways. In the first part, descriptive statistics were used to examine and describe demographic information, and in the second part, the results were analyzed using open, axial and selective coding. The results of the research showed that the green supply chain management for Iran's sports facilities services consists of 4 green service (services during sales and after sales services), green resources (green equipment and facilities, green energy and knowledge resources), green human resources (green employees and green customers) and green marketing (information method and communication channels) are formed, and these 4 factors

* Corresponding Author: rm_kh85@yahoo.com

How to Cite: Salehfarajzadeh, S., Khodadadi, M. & Badriazarin, Y. (2025). Presenting a Green Supply Chain Management Model for Iran's Sports Facilities Services. *Journal of Sustainable Development in Sport Management*, 6(15), 372-395

ultimately lead to sustainable green success (high profitability, increasing customers, adherence to environmental responsibility, gaining popularity and gaining competitive advantage). Therefore, it is recommended that sports facility managers recognize and uphold their environmental responsibilities and employ employees who adhere to environmental principles.

Introduction

There is very little research and study on the management of green supply chains for sports facilities and services due to the inherent problems in developing a standard model of green supply chains for service organizations, as well as the complexity of their design and delivery processes. The reason for these problems is the different nature of services. Services have different characteristics such as intangibility, heterogeneity, non-storability, simultaneous production, distribution and consumption processes, and customer participation in production. Therefore, these differences should be considered in providing supply chains for service organizations, and there is a need to study and research the design and implementation of this chain in sports facilities services in the country. However, previous research has had a disaggregated approach and has dealt with supply chain management without simultaneously paying attention to all components of sports facilities services and without any attention to the greenness of the supply chain. However, in this study, an attempt was made to better explain and describe the conditions and categories of green sports facilities services in the country with a systematic and comprehensive approach.

Methods

This research was an interpretative, applied and qualitative type of grounded theory with Glaser approach, which was carried out in a field-library form. The target population of this research was professors, specialists, experts and activists who had research or executive experience in the field of supply chain management and sports facilities management and 19 of them were interviewed using the snowball method and considering the principle of theoretical saturation. Semi-structured interview was used to collect data in this research and data analysis was conducted in two ways. In the first part, descriptive statistics were used to examine and describe demographic information, and in the second part, open, axial and selective coding were used to analyze the results. For this purpose, the recorded audio recordings of the interviews were first coded in an open manner, and after identifying the initial codes and eliminating

duplicate codes, axial coding was performed, and then selective coding was performed to complete the coding process and all categories, concepts, and initial codes were identified.

Results

The coding results showed that a total of 193 initial codes were obtained. After removing duplicate and similar codes and codes that overlapped a lot, 70 initial codes remained. These initial codes were divided into 14 concepts and 5 categories in the subsequent stages of coding. The results of the research also showed that the green supply chain management for Iran's sports facilities services consists of 4 green service (services during sales and after sales services), green resources (green equipment and facilities, green energy and knowledge resources), green human resources (green employees and green customers) and green marketing (information method and communication channels) are formed, and these 4 factors ultimately lead to sustainable green success (high profitability, increasing customers, adherence to environmental responsibility, gaining popularity and gaining competitive advantage).

Conclusion

In general, based on the results of the research, it can be stated that the supply chain management of sports facilities services consists of several dimensions, including green services, green resources, green human resources, and green marketing. Their appropriate application in sports facilities can lead to sustainable green success, in a way that sports facilities can achieve profitability, increase customers, and gain competitive advantage, as well as adhere to their social obligations and responsibilities, and achieve increased sustainability in activities related to sports services, along with reducing environmental impacts.

Keywords: Green management, Sports services, sustainable green success.

ارائه مدل مدیریت زنجیره تأمین سبز خدمات اماکن ورزشی ایران

سیامک صالح فرج زاده^{ID} دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

محمدرسلول خدادادی^{ID*} دانشیار مدیریت ورزشی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

یعقوب بدری آذرین^{ID} استاد مدیریت ورزشی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران.

چکیده

پژوهش حاضر با هدف ارائه مدل مدیریت زنجیره تأمین سبز خدمات اماکن ورزشی ایران انجام شد. این پژوهش از نوع تفسیری، کاربردی و کیفی از نوع داده بنیاد با رویکرد گلیر بود که به شکل میدانی-کتابخانه‌ای انجام شد. جامعه هدف این پژوهش اساتید، متخصصان، خبرگان و فعالانی که در زمینه مدیریت زنجیره تأمین و مدیریت اماکن ورزشی سابقه پژوهشی یا اجرایی داشتند، بود که با روش گلوله‌برفی و با در نظر گرفتن اصل اشباع نظری، ۱۹ نفر از آنان در مصاحبه شرکت داده شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها در این پژوهش از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته استفاده شد و تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز به دو صورت انجام گرفت. در بخش اول از آمار توصیفی جهت بررسی و توصیف اطلاعات جمعیت‌شناختی استفاده شد و در بخش دوم با استفاده از کدگذاری باز، محوری و گزینشی به تجزیه و تحلیل نتایج پرداخته شد. نتایج تحقیق نشان داد که مدیریت زنجیره تأمین سبز خدمات اماکن ورزشی ایران از ۴ عامل خدمات سبز (خدمات حین فروش و خدمات پس از فروش)، منابع سبز (تجهیزات و امکانات سبز، انرژی سبز و منابع دانشی)، نیروی انسانی سبز (کارکنان سبز و مشتریان سبز) و بازاریابی سبز (شیوه اطلاع‌رسانی و کانال‌های ارتباطی) تشکیل می‌شود که این ۴ عامل در نهایت منجر به موفقیت سبز پایدار (سودآوری بالا، افزایش مشتریان، پایبندی به مسئولیت زیست‌محیطی، کسب محبوبیت و کسب مزیت رقابتی) می‌شوند. بنابراین پیشنهاد می‌شود مدیران اماکن ورزشی مسئولیت‌های زیست‌محیطی خود را شناخته و بر آن استوار بمانند و از کارکنانی استفاده کنند که بر اصول زیست‌محیطی پایبند باشند.

کلیدواژه‌ها: مدیریت سبز، خدمات ورزشی، موفقیت سبز پایدار.

مقدمه

در رقابت‌های جهانی موجود در عصر حاضر باید محصولات متنوع را با توجه به درخواست مشتری در دسترس وی قرار داد (ریوالدو^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). خواست مشتری در زمینه کیفیت بالا و خدمت‌رسانی سریع موجب افزایش فشارهایی شده است که قبلاً وجود نداشته‌اند؛ در نتیجه، سازمان‌ها به‌تنهایی از عهده تمامی کارها برنمی‌آیند (یکتیار، ۲۰۱۹). در بازار رقابتی موجود، بنگاه‌های اقتصادی و تولیدی علاوه بر پرداختن به سازمان و منابع داخلی، خود را به مدیریت و نظارت بر منابع و ارکان مرتبط خارج از سازمان نیازمند دانسته‌اند. بنابراین، امروزه زنجیره تأمین به‌عنوان یکی از مبانی زیرساختی پیاده‌سازی کسب‌وکار در دنیا مطرح است (پوترو^۲ و همکاران، ۲۰۲۲). زنجیره تأمین فرآیندی است که از طریق آن مشتریان می‌توانند خدمت قابل اطمینان و سریع را همراه با محصولات باکیفیت با حداقل هزینه دریافت کنند (الزوبی^۳ و همکاران، ۲۰۲۲). مدیریت بهینه این فرآیند سبب ایجاد مزیتی رقابتی در سازمان می‌شود (الخاوالداح^۴ و همکاران، ۲۰۲۲). از زمان شکل‌گیری این رویکرد، مدیریت زنجیره تأمین به یک مدل معاصر کسب‌وکار تبدیل شده است و رقابت را از شکل روابط خریدار و تأمین‌کننده به شکل رقابت بین مجموعه‌های هماهنگ تبدیل کرده است (پاتنایاکونی^۵ و همکاران، ۲۰۱۶). با وجود اهمیت و افزایش خدمات در اقتصادهای کشورهای مختلف جهان، به خدمات در مقایسه با تولید بی‌توجهی شده است. سازمان‌های تولیدی به یکپارچه‌سازی فرآیندهای تأمین، تولید و تحویل محصولات اصلی خودشان با استفاده از سیستم اطلاعاتی مؤثر تمایل دارند و این یکی از دلایل موفقیت سازمان‌های تولیدی در مقایسه با سازمان‌های خدماتی است (کاهیونو^۶ و همکاران، ۲۰۲۳).

بررسی‌های اخیر نشان داده است که تقریباً هفتاد درصد مدیران مشاغل اظهار داشتند که پایداری از جایگاه ویژه‌ای در برنامه‌های مدیریتی‌شان برخوردار است اما موفقیت این

-
1. Rivaldo
 2. Putro
 3. Alzoubi
 4. Al-khawaldah
 5. Patnayakuni
 6. Cahyono

روند بستگی به همکاری‌های ایجادشده بین بنگاه‌های زنجیره تأمین دارد (کیرون^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). در این زمینه، مفهوم مدیریت زنجیره تأمین سبز از اهمیت زیادی برخوردار است زیرا در حرکت به سوی بهره‌وری زیست‌محیطی (گویندان^۲ و همکاران، ۲۰۱۴) و پایداری (یوسف^۳ و همکاران، ۲۰۱۳؛ ژو^۴ و همکاران، ۲۰۲۳) و همچنین آینده مدیریت عملیات (خان^۵ و همکاران، ۲۰۲۲) نقش دارد. به‌طور کلی مدیریت زنجیره تأمین سبز به‌عنوان یکی از ابعاد مسئولیت گسترده تولیدکننده (EPR^۶) بوده (فایبیل^۷ و همکاران، ۲۰۲۳) و می‌توان آن را به‌عنوان هماهنگی زنجیره تأمین تعریف کرد به‌طوری‌که نگرانی‌های زیست‌محیطی را در نظر گرفته و فعالیت‌های بین سازمانی را هماهنگ می‌کند (گرین^۸ و همکاران، ۲۰۱۲). مدیریت زنجیره تأمین سبز جمع‌آوری، تولید و توزیع مواد را برعهده دارد تا نیازهای ذینفعان را برای بهبود سودآوری، رقابت‌پذیری و تاب‌آوری سازمان در کوتاه‌مدت و بلندمدت از طریق بهبود عملکرد سبز مدیریت کند (سرکار و گوچهایت^۹، ۲۰۲۳). ادبیات حوزه زنجیره تأمین سبز نشان می‌دهد که به‌طور کلی، پذیرش شیوه‌های مدیریت زنجیره تأمین سبز نه‌تنها بر عملکرد سبز شرکت تأثیر می‌گذارد (ژو و همکاران، ۲۰۲۳) بلکه عملکرد زنجیره تأمین را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد (شنگ^{۱۰} و همکاران، ۲۰۲۳) و موجب رقابت‌پذیری شرکت می‌شود. اما، این نتایج با توجه به متغیرهای مختلف همچون مشارکت سبز بیرونی، ممکن است قطعی به نظر نرسد زیرا هم، نتایج همسو (ژو و همکاران، ۲۰۲۳؛ گرین و همکاران، ۲۰۱۲) و هم نتایج متناقض (زالانی^{۱۱} و همکاران، ۲۰۱۲) یافت می‌شود. بنابراین ادبیات فاقد بررسی کافی درباره رابطه بین اقدامات مدیریت زنجیره تأمین سبز و رقابت‌پذیری بنگاه‌ها بوده و نیاز به بررسی‌های بیشتر در این زمینه است.

-
1. Kiron
 2. Govindan
 3. Yusuf
 4. Zhu
 5. Khan
 6. Extended Producer Responsibility
 7. Faibil
 8. Green
 9. Sarkar & Guchhait
 10. Sheng
 11. Zailani

در زندگی صنعتی امروز جایگاه اماکن ورزشی به مثابه یک مدرسه، یک فضای فرهنگی، یک فضای اجتماعی که دوستی‌ها، محبت‌ها و همیاری‌ها را نیز ترویج می‌کند مورد توجه است (لطفی عیدویه و خانی‌زاده، ۲۰۲۱). تأمین اماکن ورزشی هرچند مختصر در جوار واحدهای مسکونی ضمن آنکه جنبه‌های فردی، خانوادگی و همسایگی را درخصوص سلامت جسمانی و روانی تقویت می‌کند، به همان اندازه وجود این اماکن بهترین پادزهر در برابر عدم تحرک، اعتیاد، جرم و جنایت و مانند آن‌ها خواهد بود (مروتی شریف‌آباد و همکاران، ۲۰۲۳؛ شیلدز و رایت، ۲۰۱۸). این در حالی است که اماکن ورزشی در کشور ما از بهره‌وری مناسبی برخوردار نبوده و نیاز به بهبود کیفیت خدمات در اماکن و رضایت مشتریان به شدت احساس می‌شود و همان‌طور که در تحقیق سالاری (۲۰۲۴) گزارش شده است، میزان رضایت مراجعه‌کنندگان از خدمات ارائه شده در اماکن ورزشی کمتر از ۵۰ درصد می‌باشد و حتی توزیع این‌گونه اماکن ناعادلانه بوده و بیش از ۷۵ درصد اماکن ورزشی در مناطق مرفه‌نشین کلان‌شهرها است (بهزادی سیف‌آباد و همکاران، ۲۰۲۴) و از ضوابط خاصی نیز پیروی نمی‌کند (بهرامی و همکاران، ۲۰۲۲). در اکثر شهرها هیچ یک از اماکن ورزشی متناسب با تجهیزات و سرمایه خود موفق به جذب ورزشکاران نشده است لذا تأسیسات ورزشی از رونق و تراکم لازم فعالیت‌های ورزشی محروم و بار اضافی بر دوش اقتصاد کشور است (صادقیان و همکاران، ۲۰۲۲). عملکرد و بهره‌وری اماکن ورزشی به عوامل متعددی از جمله میزان امکانات و تجهیزات، نیروی انسانی متخصص، عملکرد مدیریت اماکن، کیفیت و کمیت ورزش‌هایی که به آن‌ها پرداخته می‌شود، دسترسی اقشار مختلف، وضعیت ایمنی و تأسیسات، میزان نظارت و ارزیابی سازمان، قرار گرفتن در مناطق متفاوت جغرافیایی - فرهنگی، استفاده بهینه و... بستگی دارد (رضائی و همکاران، ۲۰۲۲؛ نمازی و همکاران، ۲۰۲۲). همچنین در مدیریت اماکن ورزشی همواره باید به سبز بودن تمامی فرآیندها تأکید کرد زیرا این امر برای توسعه پایدار این اماکن ضروری است (سیاوشی و همکاران، ۲۰۲۴؛ ساریخانی و همکاران، ۲۰۲۴). همچنین مدیریت اصولی زنجیره تأمین در اماکن ورزشی نیازمند سبز بودن تمامی بخش‌های زنجیره تأمین مدیریت اماکن ورزشی شامل مدیریت منابع، کاهش مصرف

انرژی و آب، بازیافت زباله، استفاده از مواد و تجهیزات سازگار با محیط زیست و ارتقای آگاهی عمومی در مورد مسائل زیست‌محیطی می‌باشد (کونگ^۱ و همکاران، ۲۰۲۴).

بررسی مطالعات گذشته نشان می‌دهد که در زمینه مدیریت زنجیره تأمین سازمان‌های ورزشی در گذشته تحقیقات متعددی انجام شده است. در همین ارتباط معماری و همکاران (۲۰۲۵) در تحقیق خود نشان دادند که مدیریت زنجیره تأمین می‌تواند نقش مؤثری در استعدادیابی و استعدادپروری ورزشی داشته باشد. لی و ژائی^۲ (۲۰۲۵) به استفاده از مصالح سازگار با محیط زیست در ساخت فضاهای ورزشی تأکید کرده‌اند. کونگ^۳ و همکاران (۲۰۲۴) تقویت نظارت بر سکوها و فعالیت‌های شخص ثالث را برای اطمینان از ثبات و عملکرد کارآمد زنجیره تأمین خدمات استادیوم‌های ورزشی مهم دانستند. فضالی و همکاران (۲۰۲۴) چارچوب فرهنگ زیست‌محیطی ورزش کشور مبتنی بر شاخص‌های توسعه پایدار را شامل شرایط علی (الزامات و مفروضات فرهنگ ورزش سبز و پایدار)، عوامل زمینه‌ای (بستر و ظرفیت فرهنگ ورزش سبز و پایدار)، عوامل مداخله‌گر (چالش‌های فرهنگ ورزش سبز و پایدار)، پدیده‌محوری (فرهنگ ورزش سبز و پایدار)، استراتژی‌ها (رویکردهای ترویج فرهنگ ورزش سبز و پایدار) و مقوله پیامدها (نتایج و کارکردهای فرهنگ ورزش سبز و پایدار) دانستند. خو و وانگ^۴ (۲۰۲۳) با ارزیابی نقش اقتصاد ورزش و مدیریت زنجیره تأمین سبز برای توسعه هماهنگ و همراه رشد اقتصادی سبز چین پرداختند و نتایج آن نشان داد که استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر، مدیریت زنجیره تأمین سبز، اقتصاد ورزش، فناوری اطلاعات و ارتباطات و بازیافت زباله از مهم‌ترین مولفه‌های رشد اقتصادی سبز ورزش چین هستند. در تحقیقی دیگر صادقی آرانی و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهش خود نشان دادند که محرک و مؤلفه‌های کلیدی دستیابی به مدیریت زنجیره تأمین سبز کسب‌وکارهای ورزشی، تأمین زیرساخت‌ها (منابع سبز)، رعایت هنجارها (فشار داخلی و خارجی) و تنظیم ضمانت‌های اجرایی آن (قوانین، مقررات و استانداردها) است. طیه و رین (۲۰۲۲) نیز در تحقیق خود نشان دادند که به ترتیب عوامل مدیریت و بازاریابی سبز، تبلیغات توصیه‌ای سبز، توسعه سرمایه فکری سبز، فعالیت

1. Cong
2. Li & Zhai
3. Cong
4. Xu & Wang

بشردوستانه، توسعه زنجیره تأمین سبز و زیست محیطی از عوامل مؤثر بر مسئولیت اجتماعی سبز در سازمان‌های ورزشی می‌باشند. همچنین خاکسار بلداجی و همکاران (۲۰۲۳) در تحقیق خود نشان دادند که زنجیره تأمین سبز بر عملکرد پایدار و پایداری سازمانی سازمان‌های ورزشی اثر مثبت معنادار دارد. یکتایار (۲۰۱۹) نیز در پژوهش خود نشان داد که مهم‌ترین شاخص‌های مدیریت زنجیره تأمین خدمات در ورزش به ترتیب رضایت مشتریان، جذب حامی مالی و ظرفیت ارائه خدمات و کم‌اهمیت‌ترین شاخص‌ها از نظر مدیران، ارزیابی تأمین‌کنندگان بودند و اجرای بهینه مدیریت زنجیره تأمین خدمات در باشگاه‌ها سبب افزایش بهره‌وری، ارزش‌افزایی و رضایت مشتریان، ارتقای سرویس‌دهی، افزایش کارایی و اثربخشی، افزایش گردش مالی و چابکی مدیریت می‌شود. اپلگوئیست^۱ و همکاران (۲۰۱۶) در تحقیق خود نشان داد که شرایط اقلیمی می‌تواند بر زنجیره تأمین توزیع کالاهای ورزشی تأثیرگذار باشد. بررسی تحقیقات گذشته نشان می‌دهد که پژوهش‌های مختلفی در زمینه مدیریت زنجیره تأمین در سازمان‌های ورزشی انجام شده است و بعضی از آن‌ها نیز به سبز بودن این زنجیره تأکید داشتند اما هیچ یک از آن‌ها به مدیریت زنجیره تأمین سبز خدمات ورزشی نپرداخته است و در بستر اماکن ورزشی نیز تحقیقات مرتبط با موضوع پژوهش بسیار اندک و محدود می‌باشد.

ارائه بهترین عملکرد سازمانی به اساسی‌ترین دغدغه مدیران اماکن ورزشی ایران تبدیل شده و می‌کوشند تا با بهره‌گیری از تکنیک‌های مختلف به عملکرد برتر دست یابند. به‌طوری‌که عملکرد برتر به توانایی یک شرکت تولیدی در ادغام همه‌جانبه با شرکای خود در طول زنجیره تأمین وابسته است (شارما^۲ و همکاران، ۲۰۲۲؛ لی^۳ و همکاران، ۲۰۰۶؛ الکساندر^۴ و همکاران، ۲۰۲۲). به‌طور کلی بهبود عملکرد زنجیره تأمین یکی از موضوعات حیاتی برای کسب مزیت‌های رقابتی سازمان‌های ورزشی است و از طرف دیگر، پیاده‌سازی زنجیره تأمین سبز در اماکن ورزشی نه تنها به حفظ محیط زیست کمک می‌کند بلکه می‌تواند به بهبود عملکرد مالی و اجتماعی اماکن ورزشی نیز منجر شود (موامنی^۵، ۲۰۲۴). همچنین انجام پژوهش و مطالعه در رابطه با مدیریت زنجیره تأمین سبز اماکن و

1. Appelqvist

2. Sharma

3. Li

4. Alexander

5. Moumeni

خدمات ورزشی، به دلیل وجود مشکلات ذاتی در توسعه مدل استاندارد زنجیره تأمین سبز برای سازمان‌های خدماتی و همچنین، پیچیدگی فرآیندهای طراحی و تحویل آن‌ها، بسیار کم است (دهقان بناری و همکاران، ۲۰۲۱). علت این مشکلات ماهیت متفاوت خدمات است. خدمات، ویژگی‌های متفاوتی مانند ناملموسی، ناهمگونی، غیرقابل ذخیره‌سازی، همزمانی فرآیند تولید، توزیع و مصرف، مشارکت مشتری در تولید دارند (ژانگ^۱ و همکاران، ۲۰۲۳). از این رو، در ارائه زنجیره تأمین برای سازمان‌های خدماتی باید به این تفاوت‌ها توجه شود و نیاز است که طراحی و پیاده‌سازی این زنجیره در خدمات اماکن ورزشی در داخل کشور مورد بررسی و پژوهش قرار گیرد و این در حالی است تحقیقات گذشته رویکردی تجزیه‌گرا داشته و بدون توجه همزمان به همه اجزای خدمات اماکن ورزشی و بدون هیچگونه توجه به سبز بودن مدیریت زنجیره تأمین پرداخته‌اند؛ اما در این پژوهش تلاش شد با تفکری سیستمی و به صورت جامع، شرایط و مقولات خدمات اماکن ورزشی به صورت سبز در کشور، بهتر تبیین و توصیف شوند.

روش‌شناسی پژوهش

براساس پژوهش ساندرز^۲ و همکاران (۲۰۰۹)، پژوهش حاضر از نظر پارادایم از نوع تفسیری، از نظر هدف از نوع کاربردی، از نظر نوع داده‌ها از نوع کیفی، از نظر روش جمع‌آوری داده‌ها از نوع میدانی-کتابخانه‌ای و از نظر استراتژی از نوع داده‌بنیاد با رویکرد گلایزر (ظاهرشونده) بود. جامعه هدف این پژوهش اساتید، متخصصان، خبرگان و فعالانی که در زمینه مدیریت زنجیره تأمین و مدیریت اماکن ورزشی سابقه پژوهشی یا اجرایی داشتند، بود. انتخاب مشارکت‌کنندگان به شکل گلوله‌برفی بود، به این صورت که بعد از مصاحبه با هر یک از خبرگان، از آن‌ها درخواست شد تا افراد دیگری را که در زمینه پژوهشی مربوطه تخصص دارند، معرفی کنند و از بین معرفی‌شدگان، افرادی که سابقه پژوهشی یا اجرایی در زمینه مدیریت زنجیره تأمین و همچنین مدیریت اماکن ورزشی داشتند، برای شرکت در مصاحبه‌های تحقیق انتخاب شدند. انتخاب مشارکت‌کنندگان تا رسیدن محقق به اشباع نظری (۱۹ نفر) ادامه یافت؛ به این معنی که با انجام مصاحبه جدید، اطلاعات جدیدی حاصل نشد.

1. Zhang
2. Saunders

برای جمع‌آوری داده‌ها در این پژوهش از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته استفاده شد. سؤالات مصاحبه به شکلی تنظیم شد که در نهایت بتوان به سؤالات تحقیق پاسخ داد. به منظور بررسی پایایی پژوهش، از روش توافق دو کدگذار (شاخص تکرارپذیری) و کدگذاری پژوهشگر در یک فاصله زمانی مشخص (شاخص ثبات) استفاده شد؛ بدین شکل که پنج مصاحبه توسط یک پژوهشگر دیگر کدگذاری شدند و نتایج کدگذاری مقایسه شد. نتایج حاکی از تشابه قطعی بیش از ۸۵ درصد کدگذاری در هر مرحله بود؛ بنابراین پایایی کدگذاری تأیید شد. همچنین سه تن از متخصصان آشنا با نظریه داده‌بنیاد بر مراحل مختلف کدگذاری، مفهوم‌سازی، استخراج مقولات و تدوین نظریه نظارت داشتند. تجزیه و تحلیل داده‌ها در این پژوهش به دو صورت انجام گرفت: در بخش اول از آمار توصیفی جهت بررسی و توصیف اطلاعات جمعیت‌شناختی استفاده شد و در بخش دوم با استفاده از کدگذاری باز، محوری و گزینشی به تجزیه و تحلیل نتایج پرداخته شد. به همین منظور ابتدا صوت‌های ضبط شده مصاحبه‌ها به صورت باز کدگذاری شدند و پس از مشخص شدن کدهای اولیه و حذف کدهای تکراری، کدگذاری محوری انجام شد و پس آن با انجام کدگذاری انتخابی، فرآیند کدگذاری به پایان رسید و تمامی مقوله‌ها، مفاهیم و کدهای اولیه شناسایی شدند.

یافته های پژوهش

در پژوهش حاضر ۱۹ نفر از اساتید، متخصصان، خبرگان و فعالانی که در زمینه مدیریت زنجیره تأمین و مدیریت اماکن ورزشی سابقه پژوهشی یا اجرایی داشتند، شرکت کردند که اطلاعات آن‌ها در جدول ۱ گزارش شده است.

جدول ۱. اطلاعات مصاحبه‌شوندگان

ردیف	سن (سال)	جنسیت	تحصیلات	شغل	سابقه شغلی (سال)
۱	۴۱	مرد	دکتری مدیریت ورزشی	هیئت علمی مدیریت ورزشی	۵
۲	۵۳	مرد	دکتری عمران	هیئت علمی عمران	۱۴
۳	۴۴	مرد	دکتری مدیریت ورزشی	مدیر اماکن ورزشی	۷
۴	۳۸	مرد	کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی	فعال در زمینه مدیریت زنجیره تأمین	۵
۵	۴۵	زن	دکتری مدیریت ورزشی	هیئت علمی مدیریت ورزشی	۱۰
۶	۴۹	مرد	دکتری مدیریت ورزشی	هیئت علمی مدیریت ورزشی	۱۲
۷	۴۰	مرد	دکتری مدیریت ورزشی	هیئت علمی مدیریت ورزشی	۸

ردیف	سن (سال)	جنسیت	تحصیلات	شغل	سابقه شغلی (سال)
۸	۳۶	مرد	دکتری مدیریت ورزشی	هیئت علمی مدیریت ورزشی	۵
۹	۳۷	زن	دکتری مدیریت کسب و کار	فعال در زمینه مدیریت زنجیره تأمین	۵
۱۰	۵۲	مرد	کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی	مدیر اماکن ورزشی	۲۱
۱۱	۵۵	مرد	دکتری مدیریت کسب و کار	مدیر اماکن ورزشی	۲۵
۱۲	۳۳	مرد	دکتری مدیریت کسب و کار	مدیر اماکن ورزشی	۶
۱۳	۴۸	زن	دکتری مدیریت ورزشی	هیئت علمی مدیریت ورزشی	۱۱
۱۴	۳۵	زن	دکتری مدیریت ورزشی	هیئت علمی مدیریت ورزشی	۷
۱۵	۳۷	زن	کارشناسی ارشد مدیریت ورزشی	مدیر اماکن ورزشی	۵
۱۶	۵۱	مرد	دکتری عمران	هیئت علمی عمران	۱۹
۱۷	۴۳	مرد	دکتری مدیریت ورزشی	هیئت علمی مدیریت ورزشی	۱۲
۱۸	۳۹	مرد	دکتری مدیریت ورزشی	مدیر اماکن ورزشی	۹
۱۹	۵۴	مرد	دکتری مدیریت ورزشی	هیئت علمی مدیریت ورزشی	۱۷

مأخذ: یافته‌های پژوهش

در ادامه این بخش با استفاده از کدگذاری سه‌مرحله‌ای مبتنی بر نظریه داده‌بنیاد با رویکرد گلنزر (کدگذاری باز، محور و گزینشی) به تجزیه و تحلیل داده‌ها پرداخته شده تا در نهایت مدل مدیریت زنجیره تأمین سبز خدمات اماکن ورزشی ایران طراحی شود. به این ترتیب که ابتدا فایل‌های صوتی مصاحبه‌شوندگان به صورت متن درآمدند، سپس در مرحله اول کدگذاری، کدهای اولیه شناسایی شدند. به عنوان مثال مصاحبه‌شونده شماره ۵ فرمودند که «برای تمامی کارکنان اماکن ورزشی همواره باید کلاس‌های آموزشی برگزار کرد تا نحوه ارائه خدمات سبز را یاد بگیرند» که از این متن، کد اولیه «آموزش ارائه خدمات سبز به کارکنان» استخراج گردید. نتایج کدگذاری‌ها نشان داد که در مجموع ۱۹۳ کد اولیه به دست آمد که پس از حذف کدهای تکراری و مشابه و همچنین حذف کدهایی که همپوشانی زیادی با یکدیگر داشتند، ۷۰ کد اولیه باقی ماندند که این کدهای اولیه در مراحل بعدی کدگذاری به ۱۴ مفهوم و ۵ مقوله تقسیم شدند که نتایج این کدگذاری‌ها در جدول ۲ گزارش شده است.

جدول ۲. نتایج کدگذاری سه مرحله‌ای مصاحبه‌ها

مقوله	مفهوم	کدهای اولیه
		ارائه خدمات ورزشی در زمانی مناسب که کمترین میزان ترافیک شهری در مسیر رسیدن به امکان ورزشی وجود داشته باشد
	خدمات حین	

مقوله	مفهوم	کدهای اولیه
خدمات سبز	فروش	ارائه خدمات ورزشی در شرایطی که به کمترین میزان مصرف انرژی گرمایشی و سرمایشی نیاز باشد
		فراهم کردن شرایطی برای جمع‌آوری زباله‌های تولید شده به هنگام ارائه خدمات ورزشی و انتقال آن به چرخه بازیافت
		ارائه خدمات ورزشی در زمانی که به کمترین میزان مصرف انرژی جهت تأمین نور مورد نیاز اماکن ورزشی نیاز باشد
		در ارائه خدمات پس از فروش خدمات ورزشی از روش‌هایی استفاده شود که آسیبی به محیط زیست وارد نشود
خدمات پس از فروش	فروش	ارائه خدمات پس از فروش خدمات ورزشی ویژه به مشتریانی که به اصول محیط زیستی پایبند باشند
		استفاده از ابزارهای ورزشی مانند توپ و تور و... که در تولید آن‌ها، اصول محافظت از زیست‌محیط رعایت شده است
		استفاده از ابزارهایی در اماکن ورزشی که آلاینده‌گی زیست‌محیطی مانند آلودگی هوا تولید نمی‌کنند
		استفاده از ابزارهایی که مزاحمتی مانند مزاحمت‌های صوتی و تصویری برای جامعه و همسایگان ایجاد نمی‌کنند
منابع سبز	تجهیزات و امکانات سبز	استفاده از تجهیزاتی که قابلیت تغییر کاربری دارند
		بهره بردن از انرژی‌های تجدیدپذیر در اماکن ورزشی
		استفاده از دستگاه‌های گرمایشی و سرمایشی با مصرف بهینه انرژی
		استفاده از شیوه‌های آبیاری مناسب در اماکن ورزشی مجهز به چمن طبیعی
انرژی سبز		استفاده از دستگاه‌های مصرف انرژی با میزان مصرف کمتر
		صرفه‌جویی در مصرف انرژی در اماکن ورزشی
		تحقیق و توسعه در زمینه روش‌های ارائه خدمات سبز
		تلاش برای دستیابی به علم روز زنجیره تأمین سبز خدمات اماکن ورزشی
منابع دانشی		سرمایه‌گذاری بیشتر اماکن ورزشی در زمینه تحقیق و توسعه جهت حفاظت از محیط زیست
		حمایت از پژوهش‌هایی که عوامل مؤثر بر زنجیره تأمین سبز خدمات اماکن ورزشی را شناسایی می‌کنند
		به‌کارگیری کارکنانی که بر رعایت مسائل زیست‌محیطی متعهد باشند
		اخطار به کارکنانی که مسائل زیست‌محیطی را رعایت نمی‌کنند
کارکنان سبز		مسئولیت‌پذیری مدیران اماکن ورزشی در اجرای سیاست‌های زیست‌محیطی
		تعهد مدیران عالی به مدیریت زنجیره تأمین سبز
		ارتقای صلاحیت و شایستگی کارکنان اماکن ورزشی در حفاظت از محیط

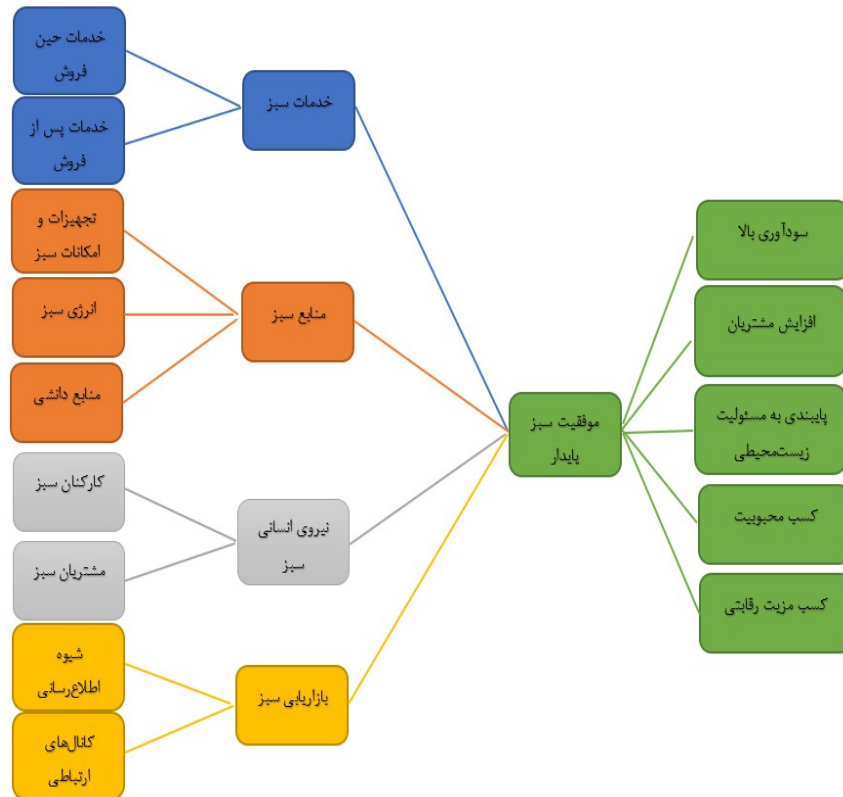
مفهوم	مقوله	کدهای اولیه
انسانی سبز	نیروی	زیست
		یکپارچگی سیستم‌های اطلاعاتی و همکاری تمام کارکنان و هماهنگی بیشتر بین آن‌ها
		جریمه و حتی اخراج کارکنانی که به اخطارهای مکرر از سوی مدیران اماکن ورزشی در رابطه با مسائل زیست محیطی، بی‌اعتنایی کردند
		تأکید به داشتن تعهد در رعایت اصول زیست محیطی در جذب نیروی انسانی جدید
مشتریان سبز		آموزش ارائه خدمات سبز به کارکنان
		ارائه تخفیف به مشتریانی که اصول زیست محیطی را رعایت می‌کنند
		عدم پذیرش مشتریانی که به نکات محیط زیستی بی‌اعتنا هستند
		توسعه همکاری بین اماکن ورزشی و مشتریان به منظور حفاظت از محیط زیست
بازاریابی سبز	شیوه اطلاع رسانی	ارائه خدمات ویژه به مشتریانی که به مسائل زیست محیطی پایبند هستند
		استفاده از محتوایی خاص در تبلیغات خدمات ورزشی که بر حفاظت از محیط زیست تأکید کند
		اطلاع رسانی خدمات سبز ارائه شده در اماکن ورزشی به جامعه
		حضور و حمایت مناسب از برنامه‌های ترویجی حفاظت از محیط زیست توسط اماکن ورزشی
		تدارک و برگزاری مسابقات و برنامه‌های ورزشی با موضوع حمایت از محیط زیست توسط اماکن ورزشی
		ارائه فعالیت‌های رسانه‌ای در توسعه فعالیت ورزشی پاک در جامعه
		ارائه برنامه‌های آموزشی و همایش‌های تبلیغاتی در حمایت از مسائل زیست محیطی توسط اماکن ورزشی
		سیستم مدیریت دانش مناسب در اماکن ورزشی به منظور جمع‌آوری و تسهیم دانش مدیریت محیطی
		یکپارچگی سیستم‌های اطلاع رسانی خدمات اماکن ورزشی
		بازگو کردن پیامدهای ناگوار تخریب محیط زیست در تبلیغات خدمات ورزشی مربوطه
		استفاده از کانال‌های ارتباطی که به محیط زیست آسیب نمی‌زنند
		استفاده از رسانه‌های نوین هوادار محیط زیست
کانال‌های ارتباطی		عدم استفاده از کانال‌های تبلیغاتی سنتی تخریب‌پذیر مانند روزنامه، بتر و...
		استفاده از شبکه‌های اجتماعی که حامی محیط‌زیست هستند
		افزایش درآمد اماکن ورزشی

مقوله	مفهوم	کدهای اولیه
سودآوری بالا		بازگشت سرمایه در بلندمدت به اماکن ورزشی
		بهبود کارایی سرمایه‌گذاری در خدمات ورزشی اماکن ورزشی
		جذب سرمایه‌گذاران به سوی خدمات اماکن ورزشی مورد نظر
		کاهش هزینه‌های تهیه و نگهداری تجهیزات
		کاهش هزینه‌های اجتماعی مرتبط با محیط زیست
موفقیت سبز پایدار	افزایش مشتریان	کاهش هزینه‌های تبلیغاتی
		افزایش مراجعه‌کنندگان به اماکن ورزشی جهت بهره‌مندی از خدمات ورزشی
		افزایش سهم بازار خدمات ورزشی
		افزایش فرصت‌های فروش خدمات ورزشی
		افزایش بازگشت مجدد مشتریان خدمات ورزشی به اماکن ورزشی
	پایبندی به مسئولیت زیست‌محیطی	دست‌یابی به مشتریان جدید از طریق عرضه خدمات ورزشی سازگار با محیط زیست
		افزایش تعداد مشتریان وفادار به اماکن ورزشی
		به حداقل رسیدن آسیب وارده به زیست‌محیط از سوی اماکن ورزشی
		کاهش ضایعات مرتبط با ابزارها، تجهیزات و خدمات ورزشی
		کاهش زباله‌های تولیدشده از سوی ورزشکاران و تماشاگران ورزشی
کسب محبوبیت	کسب محبوبیت	اثربخشی فرهنگ‌سازی رعایت اصول زیست‌محیطی در جامعه
		افزایش رضایت مشتریان اماکن ورزشی
		خلق و ارائه ارزش برای مشتریان نسبت به خدمات ورزشی
	کسب مزیت رقابتی	کسب محبوبیت در بین مدیران دولتی جامعه به دلیل رعایت مسائل زیست‌محیطی
		کسب محبوبیت اماکن ورزشی در بین حامیان محیط زیست
		ایجاد وجه تمایز در خدمات اماکن ورزشی بین رقبای
کسب مزیت رقابتی		ایجاد نوآوری در طراحی و تولید خدمات سازگار با محیط زیست
		اصلاح تقاضا و یا ایجاد تقاضای جدید برای ارضای نیاز مشتریان خدمات اماکن ورزشی
		به‌صرفه بودن اقتصادی خریدن خدمات اماکن ورزشی مربوطه نسبت به رقبا

مأخذ: یافته‌های پژوهش

براساس مقوله‌ها و مفاهیم و کدهای اولیه نشان داده شده در جدول ۲ و براساس ارتباطی که خبرگان و محققان پژوهش حاضر بین مقولات و مفاهیم متصور بودند، مدل مدیریت زنجیره تأمین سبز خدمات اماکن ورزشی ایران طراحی شد که در شکل ۱ نشان داده شده است.

شکل ۱. مدل مدیریت زنجیره تأمین سبز خدمات اماکن ورزشی ایران

مأخذ: یافته‌های پژوهش

براساس نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل‌ها، مدیریت زنجیره تأمین سبز خدمات اماکن ورزشی ایران از چهار عامل خدمات سبز (خدمات حین فروش و خدمات پس از فروش)، منابع سبز (تجهیزات و امکانات سبز، انرژی سبز و منابع دانشی)، نیروی انسانی سبز (کارکنان سبز و مشتریان سبز) و بازاریابی سبز (شیوه اطلاع‌رسانی و کانال‌های ارتباطی) تشکیل می‌شود که این چهار عامل در نهایت منجر به موفقیت سبز پایدار (سودآوری بالا،

افزایش مشتریان، پابندی به مسئولیت زیست‌محیطی، کسب محبوبیت و کسب مزیت رقابتی) می‌شود.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف ارائه مدل مدیریت زنجیره تأمین سبز خدمات اماکن ورزشی ایران انجام شد. نتایج تحقیق نشان داد که مدیریت زنجیره تأمین سبز خدمات اماکن ورزشی ایران از چهار عامل خدمات سبز، منابع سبز، نیروی انسانی سبز و بازاریابی سبز تشکیل شده است. این قسمت از نتایج تحقیق با بخشی از نتایج تحقیقات لی و ژائی (۲۰۲۵)، کونگ و همکاران (۲۰۲۴)، خو و وانگ (۲۰۲۳)، صادقی آرانی و همکاران (۲۰۲۲) و طیه و رین (۲۰۲۲) همسو می‌باشد. لی و ژائی (۲۰۲۵) به استفاده از مصالح سازگار با محیط زیست در ساخت فضاهای ورزشی تأکید کرده‌اند، کونگ و همکاران (۲۰۲۴) تقویت نظارت بر سکوها و فعالیت‌های شخص ثالث را برای اطمینان از ثبات و عملکرد کارآمد زنجیره تأمین خدمات استادیوم‌های ورزشی مهم دانستند، خو و وانگ (۲۰۲۳) در نتایج تحقیق خود به استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر و فناوری اطلاعات و ارتباطات و بازیافت زباله از مهم‌ترین مؤلفه‌های رشد اقتصادی سبز ورزش اشاره کردند، صادقی آرانی و همکاران (۲۰۲۲) در پژوهش خود نشان دادند تأمین زیرساخت‌ها (منابع سبز) را به‌عنوان یکی از محرک‌ها و مؤلفه‌های کلیدی دستیابی به مدیریت زنجیره تأمین سبز کسب‌وکارهای ورزشی، معرفی کردند و طیه و رین (۲۰۲۲) نیز در تحقیق خود مدیریت و بازاریابی سبز و تبلیغات توصیه‌ای سبز را از عوامل مؤثر بر مسئولیت اجتماعی سبز در سازمان‌های ورزشی دانستند. این بخش از نتایج تحقیق را این‌گونه می‌توان تبیین کرد که در اماکن ورزشی که از مدیریت مناسب زنجیره تأمین سبز خدمات برخوردار است، خدمات ورزشی در زمانی ارائه می‌شود که کمترین میزان ترافیک شهری در مسیر رسیدن به امکان ورزشی وجود داشته باشد و به کمترین میزان مصرف انرژی جهت تأمین نور مورد نیاز اماکن ورزشی و کمترین میزان مصرف انرژی گرمایشی و سرمایشی نیاز باشد. همچنین در چنین اماکن ورزشی، از ابزارهای ورزشی مانند توپ و تور و... که در تولید آن‌ها، اصول محافظت از زیست‌محیط رعایت شده است و قابلیت تغییر کاربری و حتی بازگشت به چرخه بازیافت و استفاده دوباره دارند استفاده می‌شود و در مصرف انرژی مورد نیاز برای تأمین سرما و گرما و سایر نیازها سعی می‌شود از انرژی‌های تجدیدپذیرتر و انرژی‌هایی که کمترین میزان

آسیب را بر محیط زیست وارد می‌کنند، استفاده شود. در این ارتباط به‌عنوان مثال پیشنهاد می‌شود از سیستم‌های هوشمند برای کنترل مصرف آب در استخرها و سوناها و از پنل‌های خورشیدی برای تأمین برق و نصب تجهیزات کم‌مصرف در اماکن ورزشی استفاده شود. در زمینه نیروی انسانی نیز در اماکن ورزشی به منظور پیاده‌سازی مدیریت زنجیره تأمین سبز خدمات ورزشی، از کارکنانی استفاده می‌شود که بر اصول زیست‌محیطی پایبند باشند و همواره مشتریان خود را جهت پرداختن هرچه بیشتر آن‌ها به حفاظت از محیط زیست تشویق می‌کنند. در رابطه با مباحث بازاریابی نیز باید هم در انتخاب شیوه بازاریابی و هم کانال‌های ارتباطی که قرار است اقدامات بازاریابی در بستر آن انجام شود، اقدامات سبز انجام داد. به‌طور مثال در این زمینه پیشنهاد می‌شود اماکن ورزشی در تبلیغات خود از محتوایی خاص که بر حفاظت از محیط زیست تأکید کند، استفاده کنند، خدمات ورزشی سبز ارائه شده در اماکن ورزشی را به جامعه اطلاع‌رسانی کنند، پیامدهای ناگوار تخریب محیط زیست را در تبلیغات خدمات ورزشی بازگو کنند و از کانال‌های ارتباطی که به محیط زیست آسیب نمی‌زنند و حامی و طرفدار محیط زیست هستند در بازاریابی خود بهره ببرند.

نتایج تحقیق همچنین نشان داد که مدیریت مناسب زنجیره تأمین سبز خدمات در اماکن ورزشی ایران منجر به موفقیت سبز پایدار که عبارت است از سودآوری بالا، افزایش مشتریان، پایبندی به مسئولیت زیست‌محیطی، کسب محبوبیت و کسب مزیت رقابتی، می‌شود. این قسمت از نتایج تحقیق با بخشی از نتایج تحقیقات معماری و همکاران (۲۰۲۵)، فضائلی و همکاران (۲۰۲۴)، خاکسار بلداجی و همکاران (۲۰۲۳) و یکتایار (۲۰۱۹) همسو می‌باشد. معماری و همکاران (۲۰۲۵) نشان دادند که مدیریت زنجیره تأمین می‌تواند نقش مؤثری در استعدادیابی و استعدادپروری ورزشی داشته باشد، فضائلی و همکاران (۲۰۲۴) نتایج و کارکردهای فرهنگ ورزش سبز و پایدار را به‌عنوان پیامد چارچوب فرهنگ زیست‌محیطی ورزش کشور مبتنی بر شاخص‌های توسعه پایدار دانستند، خاکسار بلداجی و همکاران (۲۰۲۳) در تحقیق خود نشان دادند که زنجیره تأمین سبز بر عملکرد پایدار و پایداری سازمانی سازمان‌های ورزشی اثر مثبت معنادار دارد و یکتایار (۲۰۱۹) نیز در پژوهش خود نشان داد که اجرای بهینه مدیریت زنجیره تأمین خدمات در باشگاه‌ها سبب افزایش بهره‌وری، ارزش‌افزایی و رضایت مشتریان، ارتقای سرویس‌دهی،

افزایش کارایی و اثربخشی، افزایش گردش مالی و چابکی مدیریت می‌شود. در تبیین این بخش از نتایج تحقیق می‌توان چنین بیان کرد که پیاده‌سازی اصول و مؤلفه‌های مدیریت زنجیره تأمین سبز خدمات در اماکن ورزشی موجب افزایش درآمد اماکن ورزشی، بازگشت سرمایه در بلندمدت، بهبود کارایی سرمایه‌گذاری در خدمات ورزشی، جذب سرمایه‌گذاران به سوی خدمات امکان ورزشی و کاهش هزینه‌های تهیه و نگهداری تجهیزات، هزینه‌های اجتماعی مرتبط با محیط زیست و هزینه‌های تبلیغاتی می‌شود و در کنار آن موجب افزایش مراجعه‌کنندگان به اماکن ورزشی جهت بهره‌مندی از خدمات ورزشی، افزایش سهم بازار خدمات ورزشی، افزایش فرصت‌های فروش خدمات ورزشی و افزایش بازگشت مجدد مشتریان خدمات ورزشی به اماکن ورزشی می‌شود و تعداد مشتریان وفادار به اماکن ورزشی نیز افزایش پیدا می‌کند. اماکن ورزشی که بتوانند اصول و مؤلفه‌های مدیریت زنجیره تأمین سبز خدمات ورزشی را پیاده‌سازی کنند به مسئولیت‌های زیست‌محیطی خود پایبند هستند که از جمله آن‌ها می‌توان به کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای، کاهش مصرف انرژی و آب، کاهش تولید زباله و حفظ منابع طبیعی اشاره کرد و در کنار آن به دلیل رعایت مسائل زیست‌محیطی محبوبیت بالایی در بین مدیران دولتی جامعه و حامیان محیط زیست پیدا می‌کنند و با ایجاد وجه تمایز، ایجاد نوآوری و اصلاح تقاضا شرایطی را فراهم می‌کنند که خرید خدمات ورزشی آن‌ها برای مشتریان، از لحاظ اقتصادی نیز به صرفه باشد. بنابراین پیشنهاد می‌شود مدیران و مسئولین اماکن ورزشی همواره مسئولیت‌های زیست‌محیطی خود را شناخته و بر آن پایبند باشند، نیازهای مشتریان خود را شناسایی کنند و در جهت تأمین آن‌ها اقدامات لازم را انجام دهند.

به‌طور کلی براساس نتایج تحقیق می‌توان چنین بیان کرد که مدیریت زنجیره تأمین خدمات اماکن ورزشی از چندین بعد اعم از خدمات سبز، منابع سبز، نیروی انسانی سبز و بازاریابی سبز تشکیل شده است که به کارگیری مناسب آن‌ها در اماکن ورزشی می‌تواند منجر به موفقیت سبز پایدار شود، به شکلی که اماکن ورزشی می‌توانند هم به سودآوری، افزایش مشتریان و کسب مزیت رقابتی برسند و هم بر تعهدات و مسئولیت‌های اجتماعی خود پایبند باشند و در کنار کاهش اثرات زیست‌محیطی به افزایش پایداری در فعالیت‌های مرتبط با خدمات ورزشی دست پیدا کنند.

تعارض منافع

در پژوهش حاضر هیچ گونه تعارض منافع وجود ندارد.

سپاسگزاری

از تمامی عزیزانی که در پژوهش حاضر شرکت کردند، تقدیر و تشکر می‌شود.

ORCID

Siamak Salehfarajzadeh

 <https://orcid.org/0009-0008-6958-854X>

Mohammad Rasoul Khodadadi

 <https://orcid.org/0000-0002-3393-020X>

Yaghoob Badriazarin

 <https://orcid.org/0000-0002-3576-3265>

References

- Alexander, A., Blome, C., Schleper, M.C. & Roscoe, S. (2022). Managing the new normal: the future of operations and supply chain management in unprecedented times. *International Journal of Operations & Production Management*, 42(8), 1061-1076. <https://doi.org/10.1108/IJOPM-06-2022-0367>
- Al-khawaldah, R., Al-zoubi, W., Alshaer, S., Almarshad, M., ALShalabi, F., Altahrawi, M. & Al-Hawary, S. (2022). Green supply chain management and competitive advantage: The mediating role of organizational ambidexterity. *Uncertain Supply Chain Management*, 10(3), 961-972. <http://dx.doi.org/10.5267/j.uscm.2022.2.017>
- Alzoubi, H. M., Ghazal, T. M., Sahawneh, N., & Al-kassem, A. H. (2022). Fuzzy assisted human resource management for supply chain management issues. *Annals of Operations Research*. 326(1), 137-138. <http://dx.doi.org/10.1007/s10479-021-04472-8>
- Appelqvist, P., Babongo, F., Chavez-Demoulin, V., Hameri, A.P. & Niemi, T. (2016). Weather and supply chain performance in sport goods distribution. *International Journal of Retail & Distribution Management*, 44(2), 178-202. <https://doi.org/10.1108/IJRDM-08-2015-0113>
- Bahrami, S., Kiani, M.S. & Nazari, L. (2022). Examining customers' expectations in terms of safety and health of sports venues in order to increase loyalty and re-attendance. *Geography and Human Relationships*, 4(4), 47-70. <https://doi.org/10.22034/gahr.2021.307236.1616> [In Persian].
- Behzadi Seyfabad, E., Amir Hosseini, S.E., Nazari, R. & Pirzad, A. (2024). Priority strategies of Kohgiluyeh and Boyer-Ahmad sports sector: Combining the land use planning approach and QSPM matrix. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 23(63), 415-434. <https://doi.org/10.22034/ssys.2022.2013.2430> [In Persian].
- Cahyono, Y., Purwoko, D., Koho, I., Setiani, A., Supendi, S., Setyoko, P., ... & Wijoyo, H. (2023). The role of supply chain management practices

- on competitive advantage and performance of halal agroindustry SMEs. *Uncertain Supply Chain Management*, 11(1), 153-160. <http://dx.doi.org/10.5267/j.uscm.2022.10.012>
- Cong, R., Li, F., Wang, L. & Wang, H. (2024). Risk management of sports service supply chain using fuzzy comprehensive evaluation and intelligent neural network. *Heliyon*, 10(11), 1-14. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e32068>
- Dehghan-Bonari, M., Bakhshi, A., Aghsami, A. & Jolai, F. (2021). Green supply chain management through call option contract and revenue-sharing contract to cope with demand uncertainty. *Cleaner Logistics and Supply Chain*, 2, 100010. <https://doi.org/10.1016/j.clscn.2021.100010>
- Faibil, D., Asante, R., Agyemang, M., Addaney, M. & Baah, C. (2023). Extended producer responsibility in developing economies: Assessment of promoting factors through retail electronic firms for sustainable e-waste management. *Waste Management & Research*, 41(1), 117-142. <https://doi.org/10.1177/0734242X221105433>
- Fazaeli, S., Peymanirad, H., Fahim Devin, H. & Esmailzadeh, M. (2024). Developing the environmental culture of sports in the country on indicators of sustainable development. *Applied Research of Sport Management*, 13(1), 127-142. <https://doi.org/10.30473/arsm.2024.68774.3792> [In Persian].
- Govindan, K., Sarkis, J., Jabbour, C.J.C., Zhu, Q. & Geng, Y. (2014). Eco-efficiency based green supply chain management: Current status and opportunities. *European Journal of Operational Research*, 2(233), 293-298. <http://dx.doi.org/10.1016/j.ejor.2013.10.058>
- Green, K.W., Zelbst, P.J., Meacham, J. & Bhadauria, V. S. (2012). Green supply chain management practices: impact on performance. *Supply Chain Management: An International Journal*, 17(3), 290-305. <https://doi.org/10.1108/13598541211227126>
- Khaksar, B.D., Soleymani, M. & Afkar, A. (2023). The effect of human resource management and green supply chain on the sustainable performance of Tehran Municipality Sports Organization with the mediating role of organizational sustainability. *Journal of Environmental Science and Technology*, 24(12), 61-77. <https://doi.org/10.30495/jest.2023.64240.5559> In Persian].
- Khan, M.T., Idrees, M.D., Rauf, M., Sami, A., Ansari, A. & Jamil, A. (2022). Green supply chain management practices' impact on operational performance with the mediation of technological innovation. *Sustainability*, 14(6), 3362. <https://doi.org/10.3390/su14063362>
- Kiron, D., Kruschwitz, N., Haanaes, K. & von Streng Velken, I. (2022). Sustainability nears a tipping point. *MIT Sloan Management Review*, 53(2), 69-74. <https://sloanreview.mit.edu/article/sustainability-nears-a-tipping-point/>

- Li, R., & Zhai, C. (2025). Constructing sports facilities using environment-friendly materials. *Frontiers in Materials*, 11, 1524729. <https://doi.org/10.3389/fmats.2024.1524729>
- Lotfeydooyeh, J. & Khanizadeh, M.A. (2021). The estimation of Athletic land use site location with the emphasis on social justice and space balance, case study: Shiraz City. *Journal of Urban Ecology Researches*, 11(22), 29-46. <https://doi.org/10.30473/grup.2021.8232> [In Persian].
- Memari, Z., Hasanzadeh, S., Saadati, M. & Puyandekia, M. (2025). Supply chain management: A process to optimize management in sport talent identification and development. *Human Resource Management in Sports*, 12(1), 57-79. <https://doi.org/10.22044/shm.2024.14694.2654> [In Persian].
- Morowatisharifabad, M.A., Nasiriani, K. & Dehnavi, A.N. (2023). Understanding the Elderly's needs and services regarding services in public spaces in Yazd. *The Journal of Toloeebehdasht*, 22(2), 44-58. <http://tbj.ssu.ac.ir/article-1-3025-en.html> [In Persian].
- Moumeni, A. (2024). Green supply chain management as a strategy to achieve sustainable development: the Tokyo olympic games 2020 as a model. *International Journal of Procurement Management*, 20(3), 350-364. <https://doi.org/10.1504/IJPM.2024.138962>
- Namazi, A., Hosseini, S.A. & Amirian, S. (2022). Evaluating the area sports facilities serve and providing an optimal model for site selection- Case study: Kashan. *Scientific- Research Quarterly of Geographical Data (SEPEHR)*, 31(121), 143-160. <https://doi.org/10.22131/sepehr.2022.252774> [In Persian].
- Patnayakuni, R., Rai, A. & Seth, N. (2016). Relational antecedents of information flow integration for supply chain coordination. *Management Information Systems*, 23(1), 13-49. <https://doi.org/10.2753/MIS0742-1222230101>
- Putro, P.A.W., Purwaningsih, E.K., Sensesuse, D.I. & Suryono, R.R. (2022). Model and implementation of rice supply chain management: A literature review. *Procedia Computer Science*, 197, 453-460. <https://doi.org/10.1016/j.procs.2021.12.161>
- Rezaei, F., Honari, H., Ghafouri, F. & Aghayi, T. (2022). The effects of green marketing drivers on the performance of sport facilities with the mediating role of social responsibility. *Sports Marketing Studies*, 3(1), 171-144. <https://www.doi.org/10.34785/J021.2022.006> [In Persian].
- Rivaldo, Y., Kamanda, S.V. & Yusman, E. (2022). The effect of products, services and promotions on decision on customer requests on service products at bank BSI Tiban Batam Branch. *Jurnal Mantik*, 6(2), 2377-2384. <https://iocscience.org/ejournal/index.php/mantik/article/view/2809/2224>
- Sadeghiyan, M., Bagheri, G., Rodbari, H. & Saberi, A. (2022). Reasons for increasing Civil liability citations resulting from Athletic activities in

- sports Venues in the Qom City. *Sport Management Journal*, 14(1), 255-235. <https://doi.org/10.22059/jsm.2021.302372.2476> [In Persian].
- Sadeqi-Arani, Z., Ghahfarokhi, E.A. & Ashklak, M.O. (2022). Interactive modeling of green supply chain management components in sports businesses: A Process-Oriented and Hierarchical approach. *Journal of New Studies in Sport Management*, 3(2), 420-441. <https://doi.org/10.22103/jnssm.2022.19186.1070>
- Salari, H. (2024). Studying the challenges of implementing CRM management in sports Venues in the improvement and development of sports. *Physical Education and Sports Sciences Studies*, 34(9), 67-79. <https://irijournals.com/journals/sports/v9-i2-summer03/> [In Persian].
- Sarikhani, P., Daneshgar, F. & KHodadadi, M. (2024). The impact of social responsibility on Athletes' sustainable engagement: The moderating role of environmental concern and green trust in sports facilities. *Research in sport Management*, 13(14), 169-200. <https://doi.org/10.22054/qrms.2025.83746.175> [In Persian].
- Sarkar, B. & Guchhait, R. (2023). Ramification of information asymmetry on a green supply chain management with the cap-trade, service, and vendor-managed inventory strategies. *Electronic Commerce Research and Applications*, 60, 101274. <https://doi.org/10.1016/j.elerap.2023.101274>
- Saunders, M., Lewis, P. & Thornhill, A. (2009). Research onion. *Research methods for business students*, 136-162. https://www.researchgate.net/publication/240218229_Research_Methods_for_Business_Students
- Sharma, V., Raut, R.D., Hajiaghahi-Keshteli, M., Narkhede, B.E., Gokhale, R. & Priyadarshinee, P. (2022). Mediating effect of industry 4.0 technologies on the supply chain management practices and supply chain performance. *Journal of Environmental Management*, 322, 115945. <https://doi.org/10.1016/j.jenvman.2022.115945>
- Sheng, X., Chen, L., Yuan, X., Tang, Y., Yuan, Q., Chen, R., ... & Liu, H. (2023). Green supply chain management for a more sustainable manufacturing industry in China: a critical review. *Environment, Development and Sustainability*, 25(2), 1151-1183. <https://doi.org/10.1007/s10668-022-02109-9>
- Shilds, A. & Wright, M. (2018). Arenas, a planning, design and management guide. London. *Sport Council*, 4 -6. <https://www.amazon.co.uk/Arenas-Planning-Design-Management-Guide/dp/0906577888>
- Siavashi, M., Torki, M. & Kashani, A. (2024). Strategic analysis of green sports tourism potentials with emphasis on sustainable development in Iran based on SWOT technique. *Research in sport Management*, 13(14), 32-64. <https://doi.org/10.22054/qrms.2025.83317.167> [In Persian].

- Tayebeh, Z. & Rynne, S. (2022). The model of green social responsibility in sports organizations. *Applied Research of Sport Management*, 11(2), 78-94. <https://doi.org/10.30473/arsm.2022.62870.3635> [In Persian].
- Xu, X. & Wang, L. (2023). Assessing the role of sports economics and green supply chain management for the coordinative and coupling development of China's green economic growth. *Environmental Science and Pollution Research*, 1-13. <https://doi.org/10.1007/s11356-023-26838-0>
- Yektayar, M. (2019). Prioritizing supply chain management indicators in sport. *Sport Management Studies*, 11(54), 71-92. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e32068> [In Persian].
- Yusuf, Y.Y., Gunasekaran, A., Musa, A., El-Berishy, N.M., Abubakar, T. & Ambursa, H.M. (2013). The UK oil and gas supply chains: An empirical analysis of adoption of sustainable measures and performance outcomes. *International Journal of Production Economics*, 146(2), 501-514. <https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2012.09.021>
- Zailani, S., Jeyaraman, K., Vengadasan, G. & Premkumar, R. (2012). Sustainable supply chain management (SSCM) in Malaysia: A survey. *International Journal of Production Economics*, 140(1), 330-340. <https://doi.org/10.1016/j.ijpe.2012.02.008>
- Zhang, L., Gao, J., Huang, Y., Kou, X., Yang, J., Chen, J. & Liang, L. (2023). International experience of Civil aviation service quality evaluation. *Highlights in Science, Engineering and Technology*, 78, 194-201. <http://dx.doi.org/10.54097/jhh7gm28>
- Zhu, Q., Sarkis, J. & Lai, K.H. (2023). Institutional-based antecedents and performance outcomes of internal and external green supply chain management practices. *Journal of Purchasing and Supply Management*, 19(2), 106-117. <https://doi.org/10.1016/j.pursup.2012.12.001>

استناد به این مقاله: صالح فرج‌زاده، سیامک، خدادادی، محمد رسول و بدری آذرین، یعقوب. (۱۴۰۴). ارائه مدل مدیریت زنجیره تأمین سبز خدمات اماکن ورزشی ایران. مدیریت توسعه پایدار در ورزش، ۶(۱۵)، ۳۷۲-۳۹۵.

Journal of Sustainable Development in Sport Management is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.